

HOOFDSTUK 1

DE FUNDERING: BEGRIJP HOE DE MARKT ECHT WERKT

De verborgen logica achter prijsbewegingen

Als je voor het eerst een chart opent, lijkt het alsof je per ongeluk in het ECG van iemand met een slechte hartslag bent beland. De prijs schiet op en neer, groene en rode candles vliegen om je oren, en jij vraagt je af of dit überhaupt iets met logica te maken heeft. Maar onder die chaos zit iets wat verrassend veel wegheeft van een systeem — een systeem dat grote spelers maar al te goed begrijpen.

Prijs beweegt niet omdat "de markt opgewonden is," zoals beginnende traders het soms noemen. Prijs beweegt omdat iemand ergens ter wereld grote orders probeert te vullen. Banken, hedgefonds, market makers... zij kunnen niet zomaar even op de koop- of verkoopknop drukken zoals jij. Hun orders zijn zo groot, dat ze liquiditeit nodig hebben — veel liquiditeit. En liquiditeit ontstaat precies daar waar massa's traders hun stop loss of take profit hebben staan.

De markt is dus geen chaotische dansvloer; het is eerder een jachtgebied waar grote spelers op zoek zijn naar hapklare brokjes liquiditeit. Wanneer je dat doorhebt, vallen ineens dingen op. Waarom stopt prijs vaak nét boven een high voordat hij keihard omdraait? Waarom tikt een candle exact jouw stop loss aan en schiet hij vervolgens direct de andere kant op alsof hij je persoonlijk probeert te beledigen?

Het antwoord is minder complotterig dan het lijkt: de markt zoekt simpelweg plekken waar veel orders liggen. Dáár is volume, en dus dáár kunnen grote spelers hun gigantische posities kwijt.

Maar liquiditeit alleen verklaart niet alles. Onder de oppervlakte is er ook het constante spel van vraag en aanbod.

Wanneer kopers agressief worden, zie je impulsieve bewegingen omhoog. Wanneer verkopers de controle pakken, duwt de markt zonder pardon omlaag. Maar dat zijn de uitersten. Veel interessanter zijn de zones waar de markt eerder sterk bewoog: dat zijn de plekken waar grote spelers eerder actief waren — plekken waar een nieuwe ronde koop- of verkooporders mogelijk klaarstaat. En het mooie is: deze zones laten sporen achter. Jij hoeft ze alleen te leren herkennen.

Tussen die grote bewegingen door ademt de markt. Geen enkele prijs gaat in één rechte lijn omhoog of omlaag, net zoals niemand een trap oploopt zonder af en toe adem te halen. De markt beweegt in golfjes: een impuls omhoog, een rustige correctie omlaag, en daarna weer een vervolg. Die golfstructuur is geen mystiek geheim; het is simpelweg hoe kapitaal door de markt stroomt.

En in die golfjes ligt ook meteen de grootste fout die beginners maken: ze proberen in te stappen midden in de impuls, terwijl de professionele trader rustig wacht tot de correctie — de "adempauze" — voorbij is.

Wanneer je deze drie krachten samen ziet — liquiditeit, vraag en aanbod, en de golfstructuur van impuls en correctie — begint de chart te veranderen. Niet in een perfect voorspelbare machine, maar in een systeem dat veel minder willekeurig is dan het op het eerste gezicht lijkt. Grote bewegingen stoppen niet op random plekken. Wicks ontstaan niet zomaar. En reversals komen zelden uit het niets. Het zijn allemaal reacties op onderliggende krachten die, hoe abstract ze ook klinken, eigenlijk heel logisch zijn wanneer je ze eenmaal doorhebt.

En precies daarom is dit de eerste stap van jouw reis. Niet omdat het spannend klinkt of omdat het "professioneel" oogt, maar omdat je zonder dit fundament nooit begrijpt wat er nou écht gebeurt wanneer die candle beweegt. Zodra je dit ziet, begin je te kijken zoals de serveerster in dat drukke café: door de herrie heen zie je ineens een patroon dat er altijd al was — je moest alleen weten waar je naar moest kijken.

De bouwstenen van elke markt: candles, tijdframes en trends

Als je de markt vergelijkt met een taal, dan zijn candles de letters, tijdframes de zinnen en trends eigenlijk de alinea's die het verhaal betekenis geven. Het probleem is alleen dat de meeste beginners naar candles kijken alsof het hiërogliefen zijn. Een groene candle? "Bullish." Een rode? "Bearish." En dan verbaasd zijn dat de markt na drie groene candles ineens keihard naar beneden dondert.

Welkom in traden op gevoel. Of zoals ik het noem: traden met een geblinddoekt dartpijlje.

Candles

Geen kleurplaat, maar datapunten. Elke candle vertelt wat er in een bepaalde periode is gebeurd: wie de controle had, waar de strijd plaatsvond, en hoe hard die strijd werd gestreden.

Tijdframes

Bepalen hoe luid een candle spreekt. Hoe hoger het tijdframe, hoe betrouwbaarder de informatie. Een candle op de 1-minute is een fruitvlieg. Een candle op de H4 is een olifant.

Trends

De samenvatting van alle candles en tijdframes samen. Ze vertellen waar de markt op macro-niveau heen wil — de richting van de rivier.

Candles zijn geen kleurplaat, het zijn datapunten. Elke candle vertelt wat er in een bepaalde periode is gebeurd: wie de controle had, waar de strijd plaatsvond, en hoe hard die strijd werd gestreden. Neem bijvoorbeeld een candle met een lange wick aan de bovenkant. Beginners zeggen: "Oei, rare candle." Professionals horen: "Aha, verkopers hebben de boel daar flink naar beneden geduwd." Dat is niet zomaar een verschil in kennis — dat is een verschil in perspectief. Waar beginners alleen vorm zien, ziet een ervaren trader intentie.

Maar een candle vertelt zijn verhaal pas echt wanneer je het leest binnen het juiste tijdframe. Een candle op de 1-minute chart is een soort fruitvlieg: hij leeft kort, beweegt snel en is meestal alleen irritant. Een candle op de H4 daarentegen? Dat is een olifant. Traag, indrukwekkend en als hij begint te bewegen, heb je daar respect voor.

Tijdframes bepalen dus hoe luid een candle spreekt. Hoe hoger het tijdframe, hoe betrouwbaarder de informatie. Dat betekent niet dat je nooit op lage tijdframes mag traden — het betekent alleen dat je niet moet luisteren naar de fruitvlieg als de olifant iets probeert te vertellen.

En dan heb je nog trends: het enige onderdeel waarvan elke beginner zegt dat hij het begrijpt, tot ik vraag welke kant de markt op beweegt. Dan zie je paniek in hun ogen alsof ze examen Duits krijgen terwijl ze dachten dat het Frans was.

❏ **Een trend is simpel:** hogere highs en hogere lows? Trend omhoog. Lagere highs en lagere lows? Trend omlaag. Alle andere interpretaties ("hij gaat omhoog want het voelt zo") vallen officieel onder fictie.

Maar trends zijn meer dan alleen lijnen op je chart. Ze zijn de samenvatting van alle candles en tijdframes samen. Ze vertellen waar de markt op macro-niveau heen wil. Het is de richting van de rivier, terwijl candles de kleine golfjes zijn en tijdframes bepalen hoe ver je uitzoomt om die rivier te zien.

Wanneer je een trend begrijpt, begrijp je waar de grootste kans ligt. Je snapt waarom instappen tegen de trend voelt als tegen de wind in fietsen met een lekke band en een rugzak vol bakstenen. Technisch gezien kan het... maar niemand zal je feliciteren met je keuzes.

Alles wat je vanaf dit punt gaat leren — break of structures, liquiditeitszones, entries, exits, strategieën — valt terug op deze drie fundamenten. Candles vertellen je wat er gebeurt. Tijdframes vertellen hoe belangrijk dat is. En trends vertellen je in welke richting je het beste kunt handelen. Als je deze drie bouwstenen goed onder de knie hebt, voelt de markt minder als een mysterie en meer als een systeem dat je daadwerkelijk kunt leren lezen. En geloof me, dat gevoel verandert alles.

Zo lees je de markt als een kaart: eenvoudige price action-analyse

Wanneer je price action leert lezen, voelt het een beetje alsof je Google Maps ontdekt na jaren handmatig tekenen met een stok in het zand. Ineens zie je paden, richtingen, kruispunten. De chart verandert van een willekeurige klodder candles in een kaart waar je daadwerkelijk op kunt navigeren. En het mooie? Je hebt er geen magische indicatoren voor nodig. Alleen je ogen, wat logica en een klein beetje geduld (dat laatste vinden traders overigens altijd het moeilijkst).

Swing points: de scharnieren van de markt

De eerste stap in price action-analyse is leren kijken naar swing points — dat zijn de scharnieren van de markt. Vraag het aan 100 beginners wat een swing high is en 92 zullen zeggen: "Uhm... een high die swingt?" Een swing high is simpel: het is een punt waar de markt omhoog ging, stopte, en vervolgens besloot dat omlaag toch aantrekkelijker was. Een schouderklopje van de markt, maar dan in de vorm van een omkering.

Wanneer je swing highs en swing lows begint te markeren, zie je iets opmerkelijks gebeuren: je chart krijgt structuur. Je ziet waar prijs stopt, waar hij draait, waar hij rust en waar hij versnelt. Je ziet het skelet van de markt.

Breaks in structuur

Daarna kijk je naar breaks in structuur, oftewel momenten waarop de markt laat zien dat kopers of verkopers de controle overnemen. Als de prijs een eerdere high doorbreekt, is dat niet alleen "hé, we gingen omhoog." Nee. Het betekent: kopers hebben genoeg kracht verzameld om een eerdere barrière te slopen. Het is de markante "aha" van de markt die zegt: "We gaan die kant op."

Wanneer je een break of structure ziet, krijg je meteen een hint over de richting van de volgende impuls. En die richting is goud waard — letterlijk.

Maar price action draait niet alleen om waar de markt breekt, het draait ook om waar de markt terugkeert. Na een break komt er bijna altijd een pullback. Niet omdat de markt vriendelijk is en je graag een betere entry geeft (dat zou te mooi zijn), maar omdat orders gevuld moeten worden. Grote spelers willen terug naar gebieden waar ze eerder hebben gekocht of verkocht.

Die pullbacks zijn vaak waar jij als trader kunt instappen: in het spoor van de spelers die de markt daadwerkelijk bewegen. Je rijdt als het ware achter de vrachtwagen aan die de weg vrijmaakt.

Wicks, fakeouts en rare spikes

Dan komt het deel waar veel traders in paniek raken: wicks, fakeouts en rare spikes. Beginners zien dat als herrie. Maar in price action zijn ze juist informatie. Een wick boven een high? Dat betekent dat prijs daar wel heen wilde, maar kracht miste. Een snelle fake breakout? Meestal een liquiditeitsjacht. Een rare spike zonder reden? Waarschijnlijk nieuws, een liquiditeitsgrab, of een grote speler die een positie vult.

Het gaat er niet om dat je alles perfect begrijpt — het gaat erom dat je stopt met schrikken van elke rare candle. Wanneer je begrijpt waarom iets gebeurt, blijft je hartslag eindelijk onder de 180.

Als je dit allemaal combineert, gebeurt er iets bijzonders: je begint vooruit te denken. Je gaat niet meer in paniek reageren op elke beweging. Je gaat verwachten.

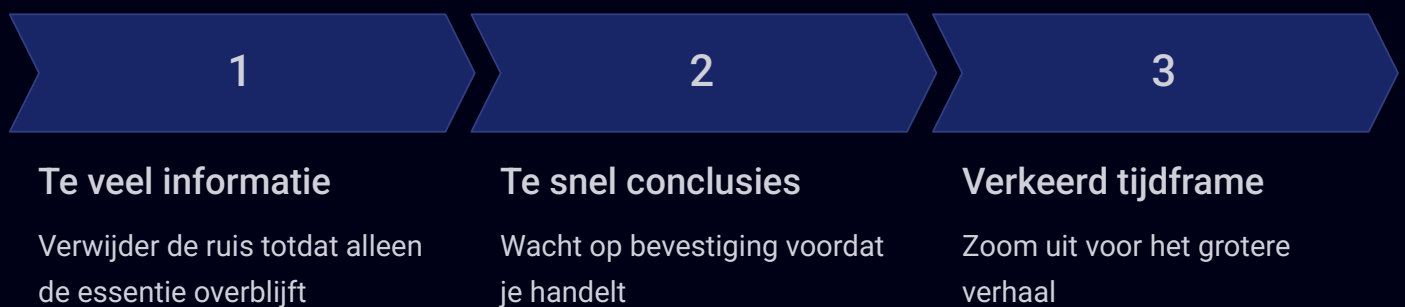
Je ziet de high waar liquiditeit ligt. Je ziet dat de trend omhoog is. Je ziet dat er een break is geweest. Je ziet dat een pullback logisch is. Ineens handel je niet meer blind, maar op basis van het kaartbeeld dat voor je ligt.

En dat is precies hoe professionals traden: niet door te raden, maar door te lezen. Je voorspelt niet de toekomst — je begrijpt gewoon de structuur van het verhaal dat de markt op dat moment vertelt.

Als de markt nog verwarrend voelt: fouten en snelle oplossingen

Er komt een moment in elke beginnende trader zijn reis waarop je naar je scherm kijkt en denkt: "Ik heb geen idee wat ik aan het doen ben." En dat is oké. Sterker nog, als je dat níét hebt gehad, ben je waarschijnlijk vergeten de markt echt te bekijken. Zelfs met tien jaar ervaring heb ik soms dagen waarop de chart eruitziet alsof hij een eigen persoonlijkheid heeft — en die persoonlijkheid is opstandig.

Het gevoel dat je de markt niet begrijpt, komt zelden doordat je dom bent of iets verkeerd doet. Het komt meestal doordat je te veel tegelijk probeert te zien. Beginners gooien vaak alles tegelijk op hun chart: price action, trends, swings, liquidity, support, resistance, Fibonacci, één of andere indicator die ze op TikTok zagen... en dan schrikken ze dat hun hoofd overloopt.

Traden is geen spelletje "hoeveel informatie kan ik op één scherm proppen." Het is eerder het tegenovergestelde: hoeveel ruis kun je verwijderen totdat alleen de essentie overblijft?

Een veelvoorkomende fout is dat je te snel probeert conclusies te trekken. De markt maakt één rare candle en meteen denk je: "Ah! Trend reversal!" Spoiler: meestal niet. De markt geeft geen diploma voor het zo snel mogelijk trekken van conclusies. Hij belooft geduld — niet snelheid. Vaak is de oplossing verrassend simpel: wacht even. Laat de markt zichzelf bevestigen. Zie of er structuur breekt. Zie of er een retest komt. Zie of er liquiditeit wordt opgehaald. De meeste fouten verdwijnen vanzelf zodra je stopt met haasten om gelijk te hebben.

Een andere klassieke valkuil is dat je de markt op het verkeerde tijdframe probeert te begrijpen. Wanneer je op de 1-minute chart analyseert omdat je graag actie wilt, lijkt alles alsof het op steroïden staat. Een normale marktbeweging voelt dan als een tsunami. Maar zodra je uitzoomt naar bijvoorbeeld de H1 of H4, realiseer je je dat die "tsunami" eigenlijk een vriendelijk golfje was met een lichte bries. Soms is de oplossing dus letterlijk: zoom uit. Je kunt geen film plot begrijpen door elke milliseconde te analyseren; je moet naar de scènes kijken.

Dan heb je situaties waarin je het idee hebt dat de markt expres tegen je werkt. Ja, dat moment dat prijs nét je stop loss aantikt en vervolgens keurig de richting opgaat die jij voorspelde. Je kunt dan denken dat het persoonlijke sabotage is, maar meestal is het gewoon liquiditeit. Grote spelers weten waar massas stops liggen — niet die van jou individueel, maar die van iedereen die dezelfde logische plek kiest. De oplossing is meestal niet "zet je stop verlies verder," maar "zoek entries op plekken waar liquiditeit ónmogelijk is, niet logisch." Dat leer je in de volgende hoofdstappen.

Het belangrijkste inzicht: Je brein probeert een compleet nieuwe skill te verwerken. De enige manier om dat te overwinnen is door het patroon vaak genoeg te zien. Niet één keer. Niet tien keer. Honderden keren.

En dan is er nog het probleem dat elke beginner heeft: je wéét dat je price action moet lezen, maar je ziet het nog niet in realtime. Je ziet achteraf perfect waar de markt draaide, maar niet wanneer je ervoor staat. Dat is normaal. Je brein probeert een compleet nieuwe skill te verwerken — eentje die totaal anders werkt dan alles wat je gewend bent. De enige manier om dat te overwinnen is door het patroon vaak genoeg te zien. Niet één keer. Niet tien keer. Honderden keren. Hoe vaker je het ziet, hoe minder je hoeft te denken, en hoe meer je begint te herkennen.

Als de markt nu nog verwarrend voelt, is dat dus geen teken dat je gefaald hebt. Het is een teken dat je midden in het leerproces zit — precies waar je hoort te zijn. De mist trekt niet op omdat je meer informatie verzamelt, maar omdat je leert focussen op het juiste. En geloof me, zodra je dat punt bereikt, gebeuren er kleine wondertjes: bewegingen die eerst willekeurig leken, beginnen ineens logisch te worden.